Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
ilkka.lahti@eduskunta.fi
sara.kuitunen@eduskunta.fi

LAUSUNTO 14.12.2016

Asia: valtioneuston kirjelmät eduskunnalle yhteistä ja yhdistettyä yhteisöveropohjaa koskevista direktiiviehdotuksista (U 65–66/2016vp)

FINNWATCH RY:N LAUSUNTO

Finnwatch kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua Suomen kannasta Euroopan komission yhteistä ja yhdistettyä yhteisöveropohjaa (CCCTB) koskeviin direktiiviehdotuksiin.

Finnwatch ehdottaa seuraavat lisäykset ja muutokset U-kirjelmissä luonnosteltuihin valtioneuvoston kantoihin:

- Suomen tulee ilmaista selkeä tukensa yhteisöverojärjestelmän uudistamiselle Euroopan unionin toimesta. Siirtohinnoittelun markkina-ehtoisuuden valvontavaikeudet ja EU:n jäsenvaltioiden keskenään erilaiset verolainsäädännöt haittaavat sisämarkkinoiden toimintaa ja mahdollistavat tällä hetkellä laajamittaisen aggressiivisen verosuunnittelun.
- EU:n laajuista yhteistä yhdistettyä yhteisöveropohjaa voidaan pitää tavoitteiltaan hyvänä. Finnwatch yhtyy tältä osin valtioneuvoston U-kirjelmissä luonnosteltuun kantaan siitä, että uudistuksen tavoitteet sisämarkkinoiden toimivuudesta, hallinnollisen taakan vähentämisestä ja aggressiivisen verosuunnittelun estämisestä ovat kannatettavia.
- CCCTB-uudistuksen perusidea monikansallisen yrityksen verottamisesta kokonaisuutena on myös kannatettava, ja tämä olisi hyvä ilmaista U-kirjelmissä valtioneuvoston kantana. Monikansalliset konsernit emo- ja tytäryhtiöineen muodostavat yhden taloudellisen kokonaisuuden. Konsernin emoyhtiö kantaa usein taloudellisen riskin tytäryhtiöistään ja emoyhtiön johdossa tehdään myös konserniyhtiöiden välisiä siirtohinnoittelupäätöksiä. On siten loogista, että myös konsernin voittoja verotettaisiin kokonaisuutena sen sijaan, että kutakin tytäryhtiötä verotettaisiin erikseen.

Finnwatch ry
Malminrinne 1 B, 2. krs
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org

- CCCTB-uudistuksella pyritään siihen, että monikansallinen yritys maksaa veronsa niihin valtioihin ja alueisiin, joissa voitto ja arvo muodostuvat. U-kirjelmän kanta siitä, ettei jakokaavan voida katsoa heijastavan sitä, missä arvo syntyy, on liian jyrkkä (U 66/2016 vp). Ehdotetun jakokaavan tekijät perustuvat yritysten reaalitaloudellisiin toimintoihin ja kuvastavat siten niiltä osin yrityksen maakohtaista liiketoiminnallista aktiviteettia. Jakokaava ei ole taloudellisen lisäarvon paikantajana kovin tarkka, mutta toisaalta veromallin etu on juuri sen kaavamaisuus ja yksinkertaisuus, mikä on omiaan ehkäisemään verovälttelyä liiketoimintamaissa. Jakokaavaa on myös mahdollista kehittää tältä osin.
- CCCTB-uudistuksen ja sen jakokaavan ei voida katsoa vähentävän verotuottoja Suomessa, kuten U-kirjeessä (U 66/2016 vp) väitetään. U-kirjeessä esitetty arvio ei perustu kunnolliseen vaikutusarvioon eikä riittävää tutkimustietoa asiasta ole. Kantaa perustellaan U-kirjeessä muun muassa aineettoman omaisuuden sivuuttamisella jakokaavassa. Rahoitusvarallisuus ja aineeton omaisuus on kuitenkin jätetty jakokaavasta pois, koska kyseiset omaisuuserät ovat alttiita verosuunnittelulle. Aineeton omaisuus on helposti sijoitettavissa matalan verotuksen valtioon, sen arvostaminen on tulkinnanvaraista eikä se useinkaan edes näy tilinpäätöksillä. Aineetonta omaisuutta sijoitetaan verosuunnittelutarkoituksessa tällä hetkellä vain pois Suomesta, eikä toisin päin. Aineeton omaisuus tulee huomioiduksi komission jakokaavassa epäsuorasti tutkimus- ja tuotekehittelyyn osallistuvan henkilöstön suhteellisen korkeina palkkakuluina. Jakokaavassa huomioitavien palkkakulujen voidaan siten katsoa lähtökohtaisesti suosivan Suomea. Tästä syystä U-kirjeessä esitettyä arvioita – ”jakokaavan tekijöistä yksikään ei vaikuta sellaiselta, että sen voisi lähtökohtaisesti arvioida kasvattavan Suomen veropohjaa nykyisestä” – tulee muuttaa. Jakokaavaa on myös mahdollista kehittää. Jakokaavan lisäksi on myös huomioitava koko CCCTB-uudistuksen veropohjien yhtenäistämisen verotuottoja lisäävä vaikutus.
- CCCTB-uudistuksen voidaan myös nähdä hillitsevän verokantakilpailua. U-kirjelmän (U 65/2016 vp) lausuma siitä, että ”yhteinen veropohja lisäisi yritysverotuksen läpinäkyvyyttä, mikä saattaa lisätä verokantoihin kohdistuvaa verokilpailua”, tulee poistaa. Yritysverotuksen läpinäkyvyys ei ole ongelma, vaan läpinäkymättömyys. Läpinäkyvyys mahdollistaa puuttumisen aggressiiviseen verosuunnitteluun ja haitalliseen verokilpailuun. On kuitenkin totta, että yhteisöveropohjan yhtenäistämisen seurauksena jäsenvaltioiden väliset verokilpailumahdollisuudet rajoittuisivat pitkälti verokantoihin. Verokantojen alentamiskierrettä kuitenkin hillitsisi se, että jakokaavan mukaiset reaalitoiminnot eivät ole kovin mobiileja. Tutkimusten mukaan yritysten sijoituspäätöksissä toimiva infrastruktuuri, työvoimakustannukset ja muut tekijät painavat veroetuja huomattavasti enemmän. Ero nykymalliin on huomattava, sillä yritykset voivat tällä hetkellä pelkästään kirjanpidollisin rahansiirroin hakea

Finnwatch ry
Malminrinne 1 B
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org

veroetuja niitä tarjoavista maista.

- Jakokaavan jatkokäsittelyn ja suunnittelun tavoitteena tulee olla, että yritystä verotetaan siellä, missä taloudellinen lisäarvo syntyy. Tavoitteena on, että kaavaa voitaisiin jatkossa soveltaa myös EU:n ulkopuolella, jolloin myös vero-oikeudenmukaisuuskysymykset kehitysmaiden osalta tulee ottaa huomioon.

- Suomen tulee vaatia, että CCCTB-järjestelmää tulee soveltaa sitovasti kaikkiin EU:n alueelle sijoittautuneisiin yrityksiin – komission ehdotus mallin soveltamisesta vain kaikkein suurimpiin vuosittaisilta konsolidoiduilta konsernituloiltaan yli 750 miljoonan euron yrityksiin ei ole kestävä. Verouudistuksella pyritään yksinkertaistamaan verotusta, vähentämään yritysten ja viranomaisten hallinnointikuluja ja estämään aggressiivista verosuunnittelua. Kahden verojärjestelmän ylläpito eri kokoisille yrityksille söisi nämä edut ja päin vastoin monimutkaistaisi verotusta ja lisäisi hallinnollista taakkaa entisestään. Komission ehdotus synnyttäisi uuden veromallin soveltamisalan reuna-alueille verosuunnittelulle alttiita EU:n sisäisiä yhteen-sovittamisongelmia puhumattakaan siitä, että kahden järjestelmän ylläpito tulee kalliiksi ja vaikeaksi hallita.

- Suomen tulisi suhtautua kielteisesti tai varauksella komission ehdottamaan tutkimus- ja kehitystoimintaa koskevaan T&K-verovähennykseen ja laskennallisten pääomakustannusten AGI-vähennykseen[1]. Finnwatch pitää oikeansuuntaisena U-kirjelmän (U 65/2916 vp) mukaista kantaa siitä, että T&K- ja AGI-vähennyksen vaikutusta tulee arvioida verotuottoihin ja varmistaa, ettei vähennyksillä lisätä aggressiivisen verosuunnittelun mahdollisuuksia. Suomi voisi kuitenkin ottaa jo nyt varauksellisen tai kielteisen kannan T&K-vähennykseen, sillä yritysten on helppo muuntaa erilaisia toimintojaan T&K-vähennyksen piiriin ja vähennystä tunnetusti hyödynnetään aggressiivisessa verosuunnittelussa. Sama riski koskee AGI-vähennystä, koska myös se on tunnetusti altis aggressiiviselle verosuunnittelulle. Euroopan komissio on itse katsonut tämän kaltaiset vähennykset aggressiiviseen verosuunnitteluun kannustaviksi rakenteiksi[2]. On myös mahdollista, että vähennykset luovat yrityksille kannustimen siirtää voittoja kehitysmaista ja muista kolmansista maista EU:n alueelle.

- Suomen tulee esittää varauma komission ehdotukseen yhteisen yhdistetyn yhteisöveropohjan säätämisestä ja toimeenpanosta kaksivaiheisesti – asiaan ei oteta U-kirjelmissä selvää kantaa. Yhteisen EU:n laajuisen veropohjan aikaansaaminen on merkittävä ja kannatettava uudistus sinänsä (ehdotettu ensimmäinen vaihe). Kaksivaiheisuus on kuitenkin poliittisesti riskialtis toisen vaiheen

1 Allowance for growth and investment

2 Euroopan komissio, 2016, Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators, saatavilla osoitteessa: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/taxation_paper_61.pdf

Finnwatch ry **info@finnwatch.org**
Malminrinne 1 B, 2. krs www.finnwatch.org
00180 Helsinki
Finland

konsolidointiin pääsemiseksi, koska ensimmäisessä vaiheessa yrityksille tarjotaan kaikki kannustimet (verovähennykset ja tappiontasaus ilman voittojen yhdistämistä) ja poliittisesti vaikein kysymys voittojen yhdistämisestä ja jakokaavasta jätetään viimeiseksi. CCCTB:stä voitaisiin sopia vaiheittain, mutta säätäminen ja toimeenpano tulisi ensisijaisesti toteuttaa yhtenä toimivana kokonaisuutena. Ainakin voittojen ja tappioiden konsolidointi tulisi toteuttaa samanaikaisesti.

Finnwatch ry:n puolesta

Henri Telkki
Tutkija ja oikeudellinen asiantuntija
Finnwatch ry

Finnwatch ry
Malminrinne 1 B
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org